

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, József királyi herceg-utca 1.
(Bíka-bérbház.) — Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PÁRTI ÚJSÁG

Előfizetési ár: havonta 22.— pengő,
egyed. szám ára: 4 oldalas 80 fillér,
6 oldalas 1.20, 8 oldalas 1.60 pengő.

Az új magyar külpolitika

Gyöngyösi János külügyminiszter nagyjelentőségű kijelentéseket tett a sajtó képviselői előtt az új magyar külpolitikáról. A külügyminiszter fontos kijelentéssel a következők:

A külügyminisztérium legfőbb feladata jelenleg a fegyverszüneti szerződés végrehajtásának biztosítása.

Az új demokratikus Magyarország semmiféle közönséget nem vállal a megelőző reakció és háborús kormányokkal.

Az új magyar külpolitika legfontosabb alapelvei, hogy Magyarország végre igazi realpolitikát folytasson.

Társadalmunknak a politika terén fel kell hagynia az illuziókkal, mindenekelőtt az egy nemzet — húszmillió magyar — az ezeréves szentszövetségi birodalom és egyéb, ehhez fűződő fikciókkal, amelyek ránk nézve semmi hasznot, hanem csak veszedelmet jelentettek.

A magyar külpolitika 180 fokban eltérést mutat a régivel szemben és a nyugati németek ellenében kelet felé orientálódik.

Bizunk abban, hogy azaz a komoly demokratikus átalakítással, amelyet a kormány maga elé tűzött, sikerül a Szovjetunióban irántunk olyan bizalmat kelteni, amely őszinte és tartós barátság kialakulására alkalmas.

A Szovjetunió pártatlan erkölcsi és katonai tekintélyre tett szert, de óriási mértékben megnövekedett gazdasági és politikai ereje is.

Biztosan remélem, hogy a szomszéd államokhoz való viszonyunk nemcsak baráti lesz, de azon túlmenően is olyan szoros gazdasági, sőt politikai együttműködés, amelyet a régi, reakciós kormányzatok alatt elgondolni se lehetett volna.

Óriási jelentősége van a földreformnak külpolitikai szempontból is.

Minden törekvésünk az: nem fátorgatni a multira, de becsületesen levonni annak következményeit és végre vonalat húzni minden multbeli félreértés, egyenetlenség és gyűlölködés alá. Vonatkozik ez különösen Jugoszláviára, amellyel szemben, sajnos, sokat vétkezünk.

Minden megtörtént a deportáltak hazaszállítása és megsegítése érdekében.

A háború utáni dezorganizált gazdasági helyzetben egészen természetesen, hogy az államnak sokkal nagyobb befolyást kell fenntartania a gazdasági tevékenység jó organizálására érdekében.

Ha a körülöttünk lévő államokban a külkereskedelmi esetleg államostják, mi sem követhetünk más utat.

A sváb kérdésben feltétlenül történik kormányintézkedés. A svábságnak, amely olyan csúnyán hátha döfte ezt az országot, megtorlásban kell részesülnie!

SZOVJET CSAPATOK BERLINBEN 20 körzetet és elővárost elfoglaltak, a város központja felé törnek

Moszkva, április 23. (MTI) Mint a Szovjet Tudósító Iroda hadműveleti jelentésében közli, csapataink központi hadseregesportja április 22-én folytatva támadásait, elfoglalta Ruland és Scheidnitz városokat Drezda irányában. Előzetes adatok szerint április 17-től 21-ig csapataink ebben a körzetben több mint 11.000 német katonát és tisztet ejtettek foglyul és zsákmányoltak 96 repülőgépet, 150-nél több harckocsit és rohamlöveget.

Berlin irányában csapataink elfoglaltak sok helységet és 8 km-re vannak a Brandenburger-Törtől, amely a város szívében fekszik és elfoglaltak 16 elővárost, köztük Glienicke, Rosenthal, Schönhausa, Wittenau és Wilhelmshagen városrészeket. Április 11-től 21-ig ebben az irányban több mint 13.000 német katonát és tisztet ejtettünk foglyul és a következő hadizsákmányokra tettünk szert: 60 repülőgép, több mint 100 harckocsi és 500-nál több táborigyű.

A 2. ukrán arcvonalunk csapatai Bécsből északra támadásait folytatva, Ausztria területén elfoglaltak több mint 30 helységet. Az arcvonal többi szakaszán helyi jelentőségű harcok és felderítő tevékenység folyt. Április 21-én az egész arcvonalon megrongáltunk, illetve megsemmisítettünk 156 német harckocsit és rohamlöveget. Légi harcokban és légyédelmi ágyúink tüzeiben leöltük az ellenség 56 repülőgépét.

London, április 23. (MTI) Az orosz csapatok Berlin közepe felé törnek és már csak 8 km-re vannak a Brandenburger-Törtől, amely a város szívében fekszik. Tizenhat előváros már szovjet kézen van. Észak, kelet és dél felől már elvágták a városból kivezető országutakat és a főváros védőkörét a teljes bekerítés veszélye fenyegeti.

A szovjet haderők északkelet-

ről vannak legközelebb a város központjához. Rohammal elfoglalták a Weisensee gyártelepet. Mialatt a vörös hadsereg utcáról utcára vág magának utat nyugat felé, más szovjet haderők két oldalról körülfogták a német fővárost és lehet, hogy 48 órán belül teljesen bekerítik. A város körül a szovjet csapatok egy belső ostromgyűrűt fonnak, míg a külső gyűrűt a 9. hadsereg és a szovjet haderők fogják megalkotni, melyek nyugat felé már messze maguk mögött hagyták Berlint. A szovjet tüzéség szakadatlanul lövi Berlint. A háziról házra küzdő csapatok útját alacsonyan szálló bombavetők egyengetik. Frontjelentések szerint tegnap legalább 8000 német esett el a berlini csatákban. A leghevesebb csatákat a Weisensee és a Ringbahn körzetében vívták.

A német főváros ostromában lengyel csapatok is résztvesznek az oroszok oldalán az északkeleti külvárosokban. A náci uralom utolsó óráiban Göbbels még egy felhívást intézett a berliniekhez, hogy küzdjenek az utolsó lehelletükig és könyörtelen megtorlásokat helyezt kiállításba mindazokkal szemben, akik túrik, hogy házaikra bárki fehér zászlót tűzzön ki. Noha már csaknem el van vágva a Berlinből kivezető országút, mégis a berliniek tömege egyre árad a városból kifelé.

A pánik a tetőfokra hágtott Berlinbe. A náci vezérek egymásután követik el az öngyilkosságot. Berlin sok lakója már 50 órája nem mozdult ki a légoltalmi óvóhelyekről, ahol összezsúfolva vannak és csak azon élnek, ami annivalót pntek este magukkal vittek. Valószínű, hogy nemcsak Berlin, hanem az egész közép-németországi terepfolyosó összeomlik a legközelebbi néhány napon belül.

Pánik Berlinben
A Svenska Dagbladet berlini tudósítója tegnap azt telefonálta Stockholmába: Talán most telefonálok utoljára. E pillanatban bombavetők járnak Berlin felett. Orosz nehézütegek lövik a várost. Hullanak az ágyúgolyók az Unter den Linden, a Brandenburger Thornál és a Leipziger Strassen. Óróról órára érkeznek sebesült katonák a külvárosokból. Ma olyan hisztérikus jeleneteknek voltam tanúja, amelyeket alig lehet leírni. Nők és férfiak vad dühvel lökdösték

szállnak le a szövetséges kézen levő repülőtereken. Az egyik ilyen pilóta elmondta, hogy közelített vele, most kapja utolsó benzinkutalását és utolsó lehelletéig harcoljon. Ehelyett az első kitérő alkalommal leszállt az első szövetséges repülőterén és megadta magát.

Három nagy német város három nap alatt

London, április 22. (MTI) Stuttgart elfoglalásával az elmúlt három nap alatt három város esett el: Nürnberg, Lipsze és Stuttgart. A németek mindenütt nagyszámban teszik le a fegyvert. A Luftwaffe képe hű tükrö a Wehrmacht mai állapotának. A német pilóták egymásután

A terepfolyosó nyugati szélén az 1. hadsereg kiterjesztette hídfejét az Elba-mentén és még egy ponton felsorakozott a folyóparthoz. A Harz-hegységben eddig 56.000 foglyot ejtettek. Montgomery tábornagy csapatai az alsó Elba-menti hídfejüket kiterjesztették és dél felé törtek előre, összefüggő arcvonalat alkotva a 9. hadsereggel. A folyótól nyugatra az erdős vidéket már csaknem teljesen megszüntették az ellenségtől. Egy német hadsereg egész törzskarával megadta magát. Ugyancsak megszállták a hamburg-brémai vasútvonal mentén fekvő Rothenburgot. Dél-Németországban gyors szövetséges előretörést jelentenek. A franciák elérték a Bodeni-tó partját és 10.000 német foglyot ejtve teljesen elszigetelték a Feketeerdőben körülfogott jelentékeny német harccsoportot. A 7. ameri-

Szovjet és amerikai csapatok találkozása minden percben várható

A szovjet csapatok az utolsó ellenállási fészkeket török le Drezda irányában és fokozatosan felzárkóznak az amerikai arcvonal felé. Az amerikai felvevőkészülékek már hallják az orosz

A szovjet-lengyel szerződés aláírása

Moszkva, április 23. (MTI) A legutóbbi napokban Bejrut, a lengyel köztársaság nemzeti tanácsa elnökeinek, valamint Oszuvka Moravszki lengyel miniszterelnök és külügyminiszternek moszkvai tartózkodása idején tárgyalások folytak a szovjet és az ideiglenes lengyel kormány között kölcsönös segélynyújtási, barátsági és háború utáni együttműködésre vonatkozó szerződés megkötésére. Ezek a tárgyalások, amelyek a szívélyesség és kölcsönös megértés légkörében folytak le, megbizonyították a két ország ellökeltését, hogy a többi egyesült nemzettel együtt mielőbb és véglegesen szétzúzzák Hitler-Németországot, valamint azt a szándékát a két nemzetnek, hogy aháború utáni időszakban lerögzítsék a

Sztálin marsall beszéde

Sztálin marsall a következőket mondotta: — Elnök Ur, Miniszterelnök Ur, Uraim! Úgy vélem, hogy a Szovjet-Unió és Lengyelország között kötött barátsági kölcsönös segélynyújtási és háború utáni együttműködésre vonatkozó szerződés, amelyet az imént írtunk alá, történelmi szempontból nagyjelentőségű. E szerződés jelentősége mindenekelőtt abban áll, hogy gyökeres fordulatot jelent a Szovjet-Unió és Lengyelország közötti viszonyban, mégpedig a Németország elleni mostani felszabadító küzdelem során kibontakozott szövetség és

barátság irányában, amely most jelen szerződésben formálisan is le van rögzítve. Országaink között a viszony a legutóbbi öt évszázad folyamán — mint ismeretes — bővelkedett a kölcsönös idegenkedésben, barátságatlanságban és gyakran nyílt katonai konfliktusokra vezetett ez a bizalmatlan légkör. Ez a viszony meggyengítette a két országot és megerősítette a német imperializmust. A most kötött szerződés jelentősége abban áll, hogy véget vett és eltemeti országaink közötti régi viszonyt és reális viszonyt létesít a Szovjet-Unió és Lengyelország között. A legutóbbi 25-

kaik hadsereg páncélosai a Felső-Duna mentén újabb előretörésükkel Uhlmtól és Augsburgtól 40 km-re Villingennél átkeltek a Dunán és 90 km-re állnak Mürschentől.

Patton tábornok csapatai tegnap mintegy 20 km-t előretörték és a csehszlovák határ mentén több várost megszálltak. Egy ma reggeli schaffhausen jelentés szerint most, hogy a franciák elérkeztek a Bodeni-tó partjára, a Gestapo és az SS legények nagy sebtében elutaztak Konstanzból.

A svéd rádió jelentése szerint dán felkelő-Koppenhágában rajtaütöttek egy német kaszárnyán és hatalmas lövöldözés támadt a német őrk és dán hazafiak között. A kaszárnyában elszállásolt osztrák katonák felládáltak és a dánok mellé állottak.

Sztálin marsall beszéde

Sztálin marsall a következőket mondotta: — Elnök Ur, Miniszterelnök Ur, Uraim! Úgy vélem, hogy a Szovjet-Unió és Lengyelország között kötött barátsági kölcsönös segélynyújtási és háború utáni együttműködésre vonatkozó szerződés, amelyet az imént írtunk alá, történelmi szempontból nagyjelentőségű. E szerződés jelentősége mindenekelőtt abban áll, hogy gyökeres fordulatot jelent a Szovjet-Unió és Lengyelország közötti viszonyban, mégpedig a Németország elleni mostani felszabadító küzdelem során kibontakozott szövetség és

páncélos kötelékek egymásközötti rádiózenetváltást. Az amerikai katonák rendkívül nagy várakozással tekintenek a közeli találkozás elé.

barátság irányában, amely most jelen szerződésben formálisan is le van rögzítve. Országaink között a viszony a legutóbbi öt évszázad folyamán — mint ismeretes — bővelkedett a kölcsönös idegenkedésben, barátságatlanságban és gyakran nyílt katonai konfliktusokra vezetett ez a bizalmatlan légkör. Ez a viszony meggyengítette a két országot és megerősítette a német imperializmust. A most kötött szerződés jelentősége abban áll, hogy véget vett és eltemeti országaink közötti régi viszonyt és reális viszonyt létesít a Szovjet-Unió és Lengyelország között. A legutóbbi 25-

80 év alatti a nemzetiünk sikerült igénybevétel. Lengyelország területét kelet ellen irányuló rablóhadjárataik céljából és ugródeszkaként használták azt fel a Szovjet-Unió ellen. Ez azért történhetett meg, mivel országaink között nem állt fenn barátsági és szövetségi kapcsolat. Lengyelország régi kormánykorei nem akarták szövetségi kapcsolatot létesíteni a Szovjet-Unióval. Jobbnak látták, ha Németország és a Szovjet-Unió közötti játékpolitikát folytatják. És természetesen elfajzották játékaikat. Lengyelország megszállás alá került, függetlensége megsemmisült és emellett a németek olyan lehetőségekhez jutottak, hogy Moszkva kapujáig kerülhettek. A most kötött szerződés jelentősége abban áll, hogy kiküldtélje Németországnak ilyen lehetőségeit, ez a történelmi jelentősége a Lengyelország és Szovjet-Unió közötti barátsági, kölcsönös segítségnyújtási és a háború utáni együttműködésre vonatkozó szerződésnek, amit az jánusi irunk alá. Hiszük, hogy ez a szerződés biztosítja lesz az új, demokratikus Lengyelország függetlenségének, hatalmának és felvirágzásának. De ez a szerződés nemzeti szempontból is nagy jelentőségű. Amíg nem állt fenn szövetség közöttünk, Németország kihasználta a helyzetet. Lengyelországot szembeállította a Szovjet-Unióval és fordítva s így egyenként pusztíthatta a két országot. A dolog gyökeresen megváltozott mielőtt országaink között szövetség jött létre. Országainkat most már nem lehet szembeállítani egymással, mert megvan az egységfrontunk a Baltikumtól a Kárpátokig a közös állenség, a német imperializmus ellen. Most meggyőződéssel állítjuk, hogy a német imperializmus kelet felől vesztőzár alatt van. Kétszélűen, hogyha ezt a keleti forlaszt egy nyugati forlaszt kötött szövetséggel egészítjük ki, úgy bátran elmondhatjuk, hogy a német agressziót ártalmatlanná tettük és a német agresszióknak nem lesz könnyű felülkerülni. Eppen azért nem meglepő, hogy a szabadságszerető népek és mindenekelőtt a szláv nemzetek a szerződés megkötését örömmel veszik tudomásul és a szerződés az egyesült nemzetek európai közös ellensége, egységfrontjának megszilárdítását jelent. Eppen ezért nem kétséges, hogy nyugati szövetségünk örömmel fogadják üdvözlőül ezt a szerződést. Eljen és viruljon a szabad, független, demokratikus Lengyelország, eljen és viruljon keleti szövetségünk, az új Szovjet-Uniónk, eljen országaink szövetsége és barátsága.

Susak elesett

Glaszországnak a szövetségesek 3 km-re közelítették meg a Pót és 10 km-re állnak Modenától.

Jugoszláv hadsereg elfoglalták Biuje ikerörszót, Susakot.

Az első fronton a 8. hadsereg 8 km-re van Ferrarától és a Pótot, Bologna felől északra nyugatra az 5. hadsereg 10 km-re közelítette meg Modenát.

További előnyomulás Berlinben

Délután érkezett jelentés szerint a szovjet csapatok már csak hat kilométerre állnak Berlinben az Unter den Lindenről, mintán 16 körzetet és elővárost elfoglaltak.

A három államfő jelenti be...

Hivatalos jelentés szerint a nyugati és keleti szövetséges hadsereg táborozásuk maguk az államfők között nyilvánosságban egyidejűleg Moszkvában, Londonban és Washingtonban.

Vagyomnó, Bádócs-u. 1.

Sztálin tábornagy választávirata Miklós Béla miniszterelnökhöz

K. Vorosilov, a magyarországi Szövetséges Ellenőrző Bizottság elnöke, a Szociális Szovjet Köztársaságok Szövetsége legfelsőbb parancsnokának megbízásából közölte Miklós Bélával, Magyarország ideiglenes nemzeti kormányának miniszterelnökével annak a táviratnak a szövegét, amelyet Sztálin tábornagy a miniszterelnökhöz intézett. A távirat így hangzik:

Miklós Béla, Magyarország ideiglenes nemzeti kormányának

miniszterelnökének.
Köszönöm táviratát, amelyet Magyarország területének a német fasiszta hadseregektől való teljes felszabadítása alkalmából küldött.

A szovjet kormány elfogadja az Ön ajánlatát, hogy a magyar hadsereg egységei lehetőséget kapjanak a Hitler-Németország elleni küzdelemben való részvételre.

Sztálin J.

Társadalmi értekezleten tárgyalták a deportáltak megsegítését

Nagyszabású ankétát tartottak a hazatérő deportáltak megsegítése ügyében dr. Révész Imre püspök elnöklésével, a pártok és hatóságok bevonásával.

Révész Imre püspök megnyitó szavaiban kifejtette, hogy deportálás az emberi történelem legsötétebb gondolatainak egyike. Mindenkinél éreztetnie kell a gondolat emberalattiságát. Mély tiltakozásnak kell fakadnia minden ember lelkéből a deportáció gondolata ellen, mert korunk legnagyobb szegénye nem a háború, hanem a deportáció gondolata, az, hogy emberekkel, tömegekkel állati módon lehessen elbánni s azokat istenrendelte helyükről kímézzük, elhurcolni. A zsidókkal történt igazságtalanság egymagában is jóvátevére vár, de van azért is, mert összefüggésben van korunk két másik problémájával. Egyikről már Bebel hirdette, hogy „az antiszemitizmus az osztályok szocializmusa”. A másik előkészítés a nemzeti kérdés volt kapcsolatban. Szabó Dezső a harmincas években egész sor röpiratban fejtette ki, hogy a zsidókérdés végtelenségig való felkor bácsolása Magyarországon sváb érdek volt. Példaként kínálkozott, hogy a szovjet birodalom nagyságának egyik főtényezője az ott élő nemzetiségek együttműködése. Igazságot kell szolgáltatnunk zsidó testvéreinknek, akiknek egyike, örökös felejtethetetlen maradt számunkra, a gettóban tartott letartóztatott alkalmával mondotta nekem: „Történik bármű, nekünk itt élünk, halunk meg!” Ami szörnyű igazságtalanság a magyarországi zsidósággal történt, annak jóvátevélen kell munkálkodni minél kevesebb szóval és minél több tettel.

Leitner Jenő nemzetgyűlési képviselő, a zsidószevetség ideiglenes bizottságának elnöke szólt azután a hazatérő deportáltakról, akiket vonz a haza hívó szava. Majd ismertette a deportáltak ügyében tett lépéseket. Az elhagyott javak kormánybizottságának, amelyet most állítottak fel, feladata a deportáltak haza- és megsegítése. A népjóléti miniszter elrendelte népkönyvtárak felállítását és támogatását nyújtását. Debreczenben úgy a főispán, mint a polgármester felismerték azt a nagy feladatot, melynek megoldását az az értekezlet körvonalazza. Az orosz katonai parancsnokság két autót engedélyezett, mely Bécs felől jövőnek orvosokat, orvosokat és pénzeget visz. A kivégzetteket kértek hősihalottaknak tekinteni s hátrahagyottait annak megfelelő hadigondozásban részesíteni. A társadalmat fel kell rázni, a deportáltakkal szemben kötelességeink vannak. Pénz- és ruhagyűjtést lehetne rendezni. Az ifjúságot és a Demokratikus Nők Szövetségét is be kell kapcsolni ebbe a munkába. A lakáskérdés elintézése egyik legsürgősebb probléma, melynek enyhítésére a fasiszta elítéltek lakását, bútorait, vagyonaát is kell foglalni. A klinikák, kórházak is bekapcsolódnak. Mándy főorvos, az Augustus-sza-

natórium igazgatója megígérte, hogy minden hazatérő deportáltat ingyenes vizsgálatban részesítenek. A Vöröskereszt feladata a fogadóállomások berendezése. Május elsőjéti Deportáltak Hónapját kell rendezni. Küldjenek ki egy szűkebbkörű bizottságot a gyakorlati megoldások elintézésére.

Kardos Pál tanár bejelentette, hogy a debreceni zsidó ifjúság hangversenyt rendez a deportáltak javára.

Szabó Kálmán polgármester rámutatott annak fontosságára, hogy a kiküldendő bizottságban dr. Való Antal, a lakásügyi hivatal kiküldöttje is fontos, hogy résztvegyen, aki már is tervezetben dolgozik a kérdés megoldására. Csak ráközlötetással lehet a kérdést megoldani. Teljes szívvel segíteni kell azokat, akik végigszenvedtek az emberiség egyik legszomorúbb kálváriáját.

Horpay Gábor alispán javasolta, állítsanak fel hivatalos szervezetet, amely a hazatérők, deportáltak problémáját, amihez hozzá kell kapcsolni a megszállt területekről visszatérők elhelyezkedésének kérdését, megoldja.

Páy Árpád az ipari revízió végrehajtását sürgette, hogy a konjunktúrális időkre Debreczenben elhelyezkedett idegenek helyét a visszatérő, régi kereskedők számára biztossítsa.

Végh Dezső h. polgármester hangzottatta, hogy a deportáltak ügyét magáévá teszi s kérte a zsidószevetség segítségét, hogy a város társadalmából eltávolítsák azokat, akik itt feketézéssel, ár-felveréssel foglalkoznak.

Székely Andor a hazatérők hivatalos ügyének intézésére felállítandó hivatalos szerv élére javasolja Való Antalt, mivel a kérdésnek országos jellegűt is lakásügyek jelentik.

Ohlczey András szavai után Erdős Mihály kérte: emeljék fel 6-8 hétre a deportáltak fejadagját s szappant, olajat adjanak számukra. Dr. Kárpáti László rendőrkapitány hangzottatta, hogy ne azokat a szálakat keressük, melyek elválasztanak, hanem amik összefűznek. Ne tegyük az intézkedéseket ellenségeskedés melegágyává. Jogokat nem szabad osztrítani sem a lakás-, sem az iparjogszóvitvány kérdésében.

Nándor Ernő a hazatérő zsidóság egyes rétegeinek a földművelés terén való elhelyezését javasolta. Szabó István kérte, hogy a deportáltak részére átmeneti lakásul jelöljék ki az Arany Blkát.

Márkovits Sándor mérnök rámutatott arra, hogy a zsidókérdés megoldását az fogja jelenteni, ha ezt a szót, hogy zsidó, már nem is halljuk. Friedmann szakszervezeti kiküldött hangzottatta, hogy a zsidóságnak teljesen be kell ovdadnia a magyarságba.

Leitner Jenő hangzottatta, hogy a revízió alá az 1939 óta kiadott iparigazolványokat. Ismertette Hajdúböszörmény példáját, ahol a társadalom 100 szeményt lakással, élelemmel vár a deportáltak közül.

Ezután kiküldték a bizottságot

a deportáltak ügyének intézésére. A bizottság tagjai sorában valamennyi párt, a szakszervezetek, DISZ és Demokrata Nőszövetség képviselői, az egyházak vezetői, Szabó Kálmán polgármester, Végh Dezső polgármesterhelyettes, Csordás Ferenc rendőrfőtanácsos, dr. Kárpáti László rendőrkapitány, Herpay Gábor alispán, Bodnár János egyetemi rektor, Patak László misszió elnök, dr. Hollóssy Andor tisztifőorvos, Gyulaházi Jenő, a zsidószevetség elnöke és Isbéli Mór foglaltak helyet.

AZONNAL GONDOSKODNAK A DEPORTÁLTAKRÓL.

A deportáltak ügyében fáradozó bizottság tegnap dében kimondta, gondoskodik a beérkezők fogadásáról az állomáson, a közeli részeken átmeneti szállást biztosít, ahol meleg ételt adnak ki, az átmeneti szállások alkalmi helyeket berendezik.

A deportáltak az átmeneti szállásról a fertőtlenítőbe mennek és ott ruháikat is veszélytelené teszik. A fertőtlenítőben kapják meg a végleges szállásukra szóló címet és utalványt.

Debreczen nem az első állomás, ahol a deportáltak megpihennek és ahol orvosi és egészségügyi felügyelet alá kerülnek. Budapestben is mindenkit fertőtlenítenek.

DEBRECZEN 2. OLDAL 1945. IV. 24.

Ennek ellenére felhívunk minden ház- és lakástulajdonost, hogy senkinek sem szabad deportáltakat a lakásába befogadnia mindaddig, amíg nem fertőtlenítették őket, amit azzal igazolhatnak, hogy megmutatják a lakásra szóló utalványukat. A háztulajdonost, házfelügyelőt, lakásbirtokost felelőssé teszik az esetleg bekövetkező fertőzésért.

Nagyobbszámu deportált érkezett tegnap Debreczenbe

Hétfőn délután a Budapest felől érkező vonattal három vasúti kocsiiban nagyobb számú, körülbelül 150 debreceni deportált érkezett haza közel egy évi távollét után. Bécsből gyalog indultak el, majd Kőszegről vonaton érkeztek Budapestben át haza. A visszatérők nagy része debreceni, de sok a hajdúmegyei és szatmári is. A fogadtatás, ellátás útközben mindenütt szíves, megfellelt volt, úgy az ellátás, mint elhelyezés kifogástalan, ami igen jó benyomást keltett a sokat szenvedett deportáltak körében. Debreczenben az állomáson bizottság intézte a fogadtatást, elhelyezést és igyekezett elhelyezni a megérkezett debrecenieket. A napokban újabb érkezőkre számítanak.

Letartóztatták a hóhért

Bogár János Szalasi ítéletvégrehajtója lett, ezért kerül a népbíróság elé

A budapesti politikai rendőrség letartóztatta Kovács Jánost, aki azonos a Bogár János néven szereplő állami ítéletvégrehajtóval. Bogár ellen az a vád, hogy felesküdt Szalasi és végrehajtotta a baloldaliak és a zsidók ellen hozott halálos ítéleteket.

Bogár letartóztatásával érdekes karrierjét ért véget. Pályafutását a gyűjtőfogházban foglalkoztatás kezdte, ahol azon az osztályon teljesített szolgálatot, melyen a politikai elítéltek zárkái voltak. Bogár már ekkor tanúságot tett megbízhatóságáról. A kommunizisták és a földalatti szervezkedés miatt elítéltekkel a legkegyelmebbül bánt.

Bogár ezután megpályázta az állami ítéletvégrehajtói állást és mint „megbízható elem” meg is

kapta. Többször hangoztatta, hogy most nyert értelmet a pályája, mert alkalma van a társadalom ellenségeinek életét kioltani. Szalasi uralomra jutása után Bogár az elsők között volt, aki a „nemzetvezető” szolgálataiba állott. Most már napirenden voltak az akasztások. Bogár büszkén hangoztatta, hogy mint Szalasi ítéletvégrehajtója, nagy szolgálatot tett az országnak, mert megfizetle az országot a kommunizistáktól és a zsidóktól.

Bogár a politikai rendőrség átadta a Népbíróságnak, ahol rövidesen kitűzik ügyében a tárgyalást és ítéletet mondanak fellette. Ez lesz az első eset a magyar igazságszolgáltatásban, hogy az állami ítéletvégrehajtó a vádlotak padjára kerül.

Legújabb

Moszkva, apr. 23. Sztálin marsall ma este napiparancsban közölte, hogy Zsukov marsall csapatai elfoglalták Frankfurtot és Oranienburgot. Berlinben Zsukov csapatai újabb hat kerületet foglaltak el, ezzel a német főváros több mint husz kerületét jutott szovjet kézre.

Szoviet érők 3 km-re állanak az Unter den Lindenről, Berlin központjától. A szovjet csapatok elérték az Elbét Drezdától északra nyugatra és 20 kilométerre állnak a szövetséges seregektől.

Londoni apr. 23. Az angol rádió jelentése szerint Berlin védelmét Hitler személyesen irányítja.

A 3. amerikai hadsereg 20 km-re közelítette meg Regensburgot. A Stockholmi rádió jelentése szerint a dán fővárosban magyar és német csapatok között több órák elkeseredett tüzharc fejlődött ki.

Dittmar öngyilkos lett

Moszkva, április 23. Dittmar altábornagy, a német rádió ismert katonai hírnagyarázója öngyilkos lett. Ezt a hírt a párisi rádió közölte csütörtökön, hivalkozással egy német átkos adóállomásra. (MTI)

FINOM DIVATÁRUK Kissnél
Szabósegédek felveszek.

OLTÓANYAG
érkezett: lépfene, sertésorban és sertéspestis ellen. FAKÓ főállatorvos. Péterfia-u. 30.

MAGAS NAPI ÁRAT fizetek aranyért, briliánsért Ugyanott szövetért és vászonért
BENKŐ ÉRSZER és TEXTIL üzlet
PIAC UTCA-59.

Higgyen nekem!! és győződjön meg róla, hogy férfi-női ruhákért, cipőért, szőnyegekért
MAGAS ÁRAT FIZETEK
Piac-u. 7. Ingóság üzlet.

Cukrot adok
szemeskávért, zsírt, vajért, mézért, mákért, dióért, kóvért, libáért, kacsaért. HATVAN-UTCA 42. IV. AJTÓ BALRA.

KABÁTOK KOSZTÜMÖK izléses kivitelben
MÓZSIK LÁSZLÓ női divattermében Vár-u. 4.

A DEK balesetkari nagygyűlést tart ma 12 órakor az Egyetemi Könyvtár olvasótermében. A tárgy rendkívül fontosága miatt mindenki jelenlétére számít.

Öry főispán, Szabó polgármester, Szendrey h. polgármester fontos kijelentései a debreceni iparosok seregszemléjén

A debreceni Ipartestület vasárnap délelőtt új székházában iparosnaggyűlést hirdetett, melyre megígérte lejárását Takács Ferenc iparügyi miniszter is. A miniszter azonban közbejött akadályok miatt nem tudott megjelenni a naggyűlésen; amellyen az iparosok hatalmas seregszemléje gyűlt össze. A naggyűlést Gacsárdi Mihály, az Ipartestület elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket, hálás szavakkal

emlékezett meg Sztálin marsallról és a diadalmas vörös hadseregről abból az alkalomból, hogy Magyarországot teljesen felszabadították. Majd Roosevelt amerikai elnök halála alkalmából a részvét és kegyelet jeléül egyperces felállással adózott emlékének a naggyűlés. Az iparosok tájékoztatása a jövőt illetően a feladata a mai naggyűlésnek — fejezte be megnyitóját Gacsárdi elnök.

Öry főispán a rend, törvény, jog biztosításáról

Az első szónok Öry István főispán volt, aki a Független Kisgazda, Földműves és Polgári Párt képviselőjében is beszélt. Az iparosársadalom a legértékesebb osztálya a nemzetnek és a párt minden igaz ügyét támogatja, pártolja. De a társadalmi-réteg-egység is békés együttműködést kell keresni. Mint főispán — mondotta — minden felebarátommal együtt kívánok munkálkodni a romok eltakarítására és az újjáépítés munkájában, de a rendhez, joghoz, törvényhez ragaszkodnunk kell. Olyan egység, aki ezt meg akarja bontani, mindannyiunkkal szembe találja magát. (Nagy taps.) Mint főispán embertársaim között nem teszek semmiféle szempontból különbséget. A bűnösök bűnhődjenek, a mult bűnei miatt senkit büntetni nem fogok, de nem engedem meg senki meghurcolását egyéni bessen miatt. (Éljenzés, taps.)

ami megszünteti az ácsorgást és torlódást. Új törzslapokat állítanak fel, hogy azokat is közmunkára fogják, akik eddig még nem dolgoztak. **Megszüntetjük, hogy egyesek egyszer sem nyertek behívást közmunkára, másokat meg 15 ízben is elhívték és azok, akik kivonták magukat, felekeznek, üzérkednek. A szertű betegség se legyen és lehessen kibúvó a közmunka alól, a tisztviselő szabadsága alatt is közmunkára behívható lesz. Egyenlő elbánást akarunk a közmunkáknál.** (Nagy taps és helyeslés.)

AZ IPAROSNYUGDJI ÉS TANONCKÉRDÉS

Harsányi Imre a Kereskedelmi és Iparkamara üdvözlését tolmácsolta, majd az iparoskérdésekkel foglalkozott. A munkaeszközök megszerzését, az anyagfel-

kutatást ismertette. Rendezni kell az iparosok munkaidéjét. Ha a munkabérek ugrásszerűen emelkednek, nem lehet építő termelő munkát folytatni és a szakszervezeteknek és iparosoknak össze kell fogni. **A tanonckérdést is rendezni kell, mert több iparágban nincs elegendő tanonc, ami az utánpótlást biztosítaná. Sürgette az iparosnyugdíj megpótlását és itt az államnak is vállalni kell az adózatot, nehogy az iparos öreg, kibetellen korára nyomorba, vagy az utcára kerüljön.** (Nagy taps.) Az iparosnyugdíj megpótlásáról megvalósításáról beszélt végül.

MÁJUS 1. MEGÜNNEPLÉSE

Gacsárdi elnök végül közölte, hogy a debreceni iparosság is részveszt a május 1. megünneplésében, műhelyeiket zárva tartják és nem dolgoznak s résztvesznek a májusi versenyben olyképpen, hogy az iparosság egy napig önként és ingyen dolgozik az iparosszékház rendbehozatalán és felépítésén. Aki nem kíván dolgozni az köteles 100 pengővel azt megváltani és az így begyűlt összeget az újjáépítés költségeire fordítják.

Pásztor Károly azt kérte, hogy a szakmai iparosok szakmájukhoz képest dolgozhassanak a székház helyreállítási munkálatainál, amit a naggyűlés helyesléssel vett tudomásul.

Gacsárdi Mihály zárószavaival ért véget a naggyűlés és az Iparos Dalárda énekelt nagy siker mellett.

Közös árubeszerzéssel letörlik a feketepiacot

Kereskedők naggyűlése foglalkozott a kereskedelem sürgős kérdéseivel

Kereskedők naggyűlést tartottak vasárnap délelőtt a Kereskedő Társulat dísztermében Ujlaky Sándor elnökével. A város részéről Vég Dézso h. polgármester, a Kamarától Dr. Ikrenyi Bertalan tükör és dr. Ráday László fogalmazó jelentek meg. Az elnöki megnyitót után Fay Árpád az élelmiszerkereskedelméi időszerű kérdéseit ismertette. A legnagyobb baj — mondta — hogy sokat gyűlöszünk rengeteg a szövesekölés és nagyot követik a csokelket. Szükséges a problémák megbeszélése, de amiben megállapodunk, azt valóban vigye is mindenki keresztül, mert ez többet ér minden megbeszélésnél. A fixizálásból elők képtelenek az árakkal lépést tartani, elsősorban a kereskedő szűkítik. **A hatóság által támogatva igyokoznunk kell olyan állapotot teremteni, hogy az árak letörhetőek legyenek.** Az árubeszerzés rendkívül korlátozott, és sokszor kalandos. **Javasoljuk: alakítsunk közös árubeszerzési szövetet, amely felvásárolja az árú azokon a piacokon, ahol az árú meg lehet szerezni, azt a hatóság ellenőrzése mellett kalkulálja és ossza szét.** Alakítsunk egy bizottságot, amely a közellátási hatóság mellett dolgozik és hetenként a fontos szükségletű árúkat a hatóság tájékoztató árak emőn nyilvánosságra hozza, hogy minden kereskedő tudomásul vehesse és ezekhez alkalmazkodjék.

Árúkat kereskedők által hozzák forgalomba. A Hangya szövetkezettel kapcsolatban vizsgálatot kér, hogyan működik. **Volentik Sándor:** A legális kereskedelem nem tud verseny tartani a feketepiacal. Minden kereskedő árulhason lisztet, zsírt, szalonnát. **Kovács Lajos:** Az a baj, hogy kevés az árú. Most a fogyasztó fut az árú után. Sokan visszaözozonlöttek, akiknek minden okuk megvolt a menekülésre. A hópénzek, akik felvásárolják a tömeg elől az árú. Helyesli, ha a termelő túldrágá árúját elkobozzák.

Szakall Antal: A feketepiacot csak szabadkereskedéssel lehet letörni. **Szabó István:** Egyik kereskedő se Ácsoroljan túldrágá árú, akkor majd lesznek az árak.

Vörös Gyula után Nagy Gyula kérte, hogy a kereskedők sorakozzanak fel a közellátásügyi hatóság mögé és közzétsék ki magukból a szabotálókat. A kereskedők építék ki a szövetkezeti hálózatot. A háborúban szerzett vagyonekat vizsgálják felül.

Vaosi Sándor: Minden faluban a beszerző csoport tagjai jelenjenek meg, vásároljanak, hozzák be az árú a szövetkezetbe és osszák ki a kereskedő tagok között. Ily módszerrel az árak azonnal esnek.

Donosko János: A rubel beváltását kéri a bankoktól. **Vég Dézso** h. polgármester válaszolt a felzárólatásokra és a következőket fejtette ki: A fővárosban könnyebb a helyzet, mert Pestre csak bevitték mindent, Debrecenből kivisznek. Ezért kellett korlátozni a bányázást, mert majd kifosztották. Szükséges az ellenőrző csoport és az árúelközbeok, mert a fixizációs réteg és az alacsony órabéru munkások nem képesek megélni. Az aradi 65 pengő cukor Debrecenben 250 pengő. Az élesztő 4-600 pengő volt tegnap 220 pengőért hoztak Váradról. Ezért kell az ellenőrzés. A piaci kereskedőkkel megállapodtam az árakra, a Füzser kereskedők Szövetkezetével is. A fixizációs, beszállásos kereskedőket nem akarom üldözni. Nem tiltottam meg soha, hogy Debrecenbe hozzanak bármit, ezt örökök, mennél többet hoznak be, de ezt meg akarom akadályozni, hogy az innen kivitt árval másutt feketézenek. Az ideiglenes iparosnyugdíjok revíziójára szükség van, hogy a konjunkturális kereskedők eltávolítsák.

Látjuk, hogy a hatóság a tisztességes kereskedelmet nem üldözi, hanem támogatja, tehát magunknak válasszuk el a tisztességes, régi kereskedők sorából a konjunkturázókat. **Javasolom, hogy vegyük revízió alá az ideiglenes iparigazolványokat.** Semmi szükség rá, hogy itt olyanok üzenek kereskedelmet, akik csak a zavaros helyzetet használják ki. **Közelesen hazajönnék a deportált kereskedők,** köteleességünk, hogy számukra egzisztenciát biztosítsunk. Kérjük az iparhatóságot, hogy új iparosnyugdíjokat csak az iparhatóság mellett működő véleményező bizottság javaslata alapján adjanak ki. A kereskedők nyilvánosság előtt vizsgáljunk meg minden folyadékot és beszállásunk abba, kik teledhetnek le Debrecenben és kik akarunk itt iparüzést folytatni.

Kérjük és javasoljuk, hogy a debreceni közellátásügyi hatóság az itt felesleges cikkeket engedje átvinni Nagyváradra, mert csak így hozhatunk át onnan cserébe árucikkeket. **Kiss B. Jenő** az irányárakat csak a kereskedőkkel közölné. Az elkobozt

BAJDÓ BÁLINT
férfi és női szövet,
vászon, selyemáru
és harisnya üzlete
Debrecen Piac-utca 55.

Önálló nagy munkásokat magas fizetéssel azonnal felveszek
NAGY BÉLA úrisza-bőségő
PIAC-UTCA 7.

Szívesen adtam és adok árú cserébe erdélyi cikkeket. A vizsziátséket 25 detektívvel nem tudom megtorolni, ezért kerem a kereskedők támogatását. Az oszterek és piaci árúok már állították fel ellenőrző szervezetet, a kereskedők is csinálják ezt meg. **A régi Hangya megszűnt, most a munkasság üzemi alakulata dolgozik.** Szó esett arról is, hogy a közellátásügyi cikkeket árát alacsonyban állapítsuk meg és a különbözetet hozzuk be a luxus-cikkeken. Nem kívánok ilyen eszközzel élni, a lényeg csak az, hogy a tisztességes kereskedők igazolják, mennyire vették az árú és hány százalék hasznót utuk hozzá. A kereskedelem és az ár nyakló nélküli szabaddá tételének nem vagyok híve.

Dr. Ikrenyi Bertalan kamarai tükör helyéül a közös beszerzést, mert így nemcsak árúhoz jutnak, hanem az árakat is letörlik. Szükséges a kereskedők megszervezése, hogy a feketéket megbüntethessék. A hatóság közhírré tette, hogy az oszias ideiglenes iparosnyugdíjok megszűntek. A hatóság a kereskedői érdekeltségek bevonásával dönt, hogy kinek ad végleges iparigazolványt. Az álszövetkezeteket meg ezen a heten felhívják. **Antik sinos akadálya, hogy a kereskedők lisztet, cukrot, zsírt stb. árúsihatnak.** A mai értekezlet legfontosabb eredményét abban látom, hogy a hatóság és a kereskedő kezét tud fogni és kiküszöböli a bizalmatlanságot.

Ujlaky Sándor elnök javaslataira a naggyűlés megválasztotta a beszerző bizottságot, mely egyúttal összekötő kapcsol lesz a hatóság és a kereskedők között. A bizottság a következőkből áll: főispán, polgármester, egy-egy taggal az Ipartestület, Árubeszerző Szövetkezet, Kereskedő Társulat füzerszakosztálya, iparhatóság, kamara, közellátási felügyelőség, piaci árúok, vendéglők.

Egyhangúlag elfogadták Fay Árpád javaslatait is.

Az amerikai tábornok köszönete a debreceni részvételért

A debreceni Nemzeti Bizottság részvétlírátot intézett a szövetséges ellenőrző bizottság amerikai képviselőjéhez Roosevelt elnök halála alkalmából. **Key S. Vilmos** amerikai tábornok most a következő levéllel mondott köszönetet a részvételért:

*Dr. Juhász Nagy Sándor úrnak, a magyar Nemzeti Bizottság elnökének Debrecenben, Tisztelet Uram! A magyar Nemzeti Bizottságunk úgy a magam, mint az amerikai képviselőt nevében köszönetet mondok a mi szeretett elnökünk halála alkalmából küldött nagyon szíves részvételéről. Roosevelt elnök hitt a demokráciában és munkálkodott érte. Halála nagy veszteség honfitársainak és a demokráciának mindenképp. **Stelleme azonban tovább él és reméljük, hogy azok az elvek, melyekben ő hitt, végül is diadalmaskodnak mindenütt a világon.** Igaz tisztelettel: **William S. Key,** az Egyesült Államok hadseregének vezérőrnagya, főnök.*

A Polgári Demokrata Párt híre

A Polgári Demokrata Párt helyi szervezetének vezetősége vasárnap délelőtt tartotta ülését Dusiczka Ferenc ref. lelkész elnökletével. Az ülés legfontosabb tárgya volt a deportáltak felkutatásának, hazaszállításának és megsegítésének ügyei. Ezzel kapcsolatban elhatározták, hogy amint a multban, úgy a jövőben is állandóan napirenden tartják ezeknek a szerencsétlen honfitársainknak sorsát. Örömmel látja a párt, hogy a többi demokratikus párt is megmozdult elhurcolt embertársai érdekében. Gróf Teleki Géza kultuszminiszter, országos pártelnök személyét, illetőleg azzal kapcsolatban a pártot, debreceni egyes sajtóorgánumok részéről ért támadások ügyében az ülés a következő határozatot tartja: szükségesnek a nagyközönséggel közölni: „A támadásban csupán a Polgári Demokrata Párt összetételére általánosítanak minden tény-

beli adatok nélkül és így nyilvánvaló, hogy a párt eredményes szervezkedését akarja a támadó közlemény megakadályozni. A támadás óta eltelt rövid idő alatt megállapítható, hogy a támadás nem érte el célját, mert polgártársaink előtt nyitott könyvként áll a debreceni szervezet összetétele és így az eltelt 3 nap alatt is újabb felebarátok kérték a pártba való felvételüket.”

Az elnökség köszönetét fejezte ki Radó Antal főtükörnek, amiért a szombaton délelőtt megtartott tanszemélyzeti értekezleten sikeresen tájékoztatta az érdekelteket a Polgári Demokrata Párt célkitűzéseiről.

Kávémérők és kilőzők!
Nyomatékosan felhívom az érdekelteket, hogy saját jól felgött érdekükben e hó 27-én délután 3 óra okvetlen jelenjenek meg Bádógos-u. 1. sz. étkezdében. **Vörös elnök.**

Veszek
kertészüveget, ablak- és képüveget, tükröket, ezüst tárgyakat. = NAGYVÁRAD-U. 15.

FIGYELEM!
Friss hal érkezett, ma reggeltől lehet kapni. Jézsel kir. bereg-u. 2. HALCSARNOK

Veszek
új és jókarban levő férfi és női ruháneműt, méterárut, angora- és gyapjúfonalat, jókarban levő cipőket, jókarban levő férfi kalapot, minden jobb ingóságot. PIKÓ KÉZIMUNKAUZLETÉBEN. KOSSUTH-UTCA 4. SZÁM. SÁRKÖZY.

BÚZÁT, ROZSOT ÁRPÁT, TENGERIT a legmagasabb áron vásárolunk.
HORTOBÁGY MŰMÁLOM

Illóolajat, üres kölnis üvegeket, dobozokat magas áron veszek
SOLTI Illatszertár Sas-n. 2.

VAGYONMENTŐ Bádógos-u. 1.
Aki megtalálta Györi László
névre szóló irataimat, mivel azokat használni úgy sem tudja, legyen szíves jutalom ellenében beadni a „Debrecen” kiadóhivatalába.

Mielőtt arany, ezüst briliáns ékszerét óráját eladja mutassa meg
Szelecsényinek Sas-utca 2. szám

G

etek ért

ület 59.

és hogy óért,

TEK zlet.

ok

